Cymorth Cyntaf yn y Gwaith

Canllawiau i Reolwyr

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru
YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

Tabl Cynnws

1.1 CYFLWYNIAD 3
1.2 ASESU ANGHENION CYMORTH CYNTAF 3
1.3 DARPARWYR CYMORTH CYNTAF 3
1.4 OFFER CYMORTH CYNTAF 4
1.5 ARWYDDION CYMORTH CYNTAF 5
1.6 TALIADAU CYMORTH CYNTAF 5
2.1 HYFFORDDIANT CYMORTH CYNTAF 8

CYMORTH CYNTAF YN Y GWAITH

CANLLAWIAU I REOLWYR

1.1 CYFLWYNIAD

1.1.1 Gall Cymorth Cyntaf achub bywydau ac atal mân anafiadau rhag bod yn anafiadau difrifol ac mae'n ymwneud â rheoli unrhyw anaf neu salwch yn y lle cyntaf.

1.1.2 Yn ôl Rheoliadau Iechyd a Diogelwch (Cymorth Cyntaf) 1981, mae'n rhaid i'r holl weithleoedd ddarparu ar gyfer sicrhau bod cymorth cyntaf ar gael ar bob adeg i weithwyr, gan gynnwys dyletswydd i:

1. Darparu offer a chyfleusterau cymorth cyntaf digonol a phriodol
2. Darparu nifer digonol a phriodol o ddarparwyr cymorth cyntaf.
3. Rhoi gwybod i weithwyr am drefniadau cymorth cyntaf.

1.2 ASESU ANGHENION CYMORTH CYNTAF

1.2.1 Mae lefel y ddarpariaeth cymorth cyntaf sydd ei hangen yn dibynnu ar amgylchiadau pob gweithle. Dylai rheolwyr gynnal asesiad o anghenion gan gynnwys rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

- Natur y gwaith;
- Nifer y gweithwyr yn y gweithle;
- Hanes a chanlyniadau damweiniau;
- Natur a dosbarthiad y gweithle - e.e. gweithwyr sy'n wynebu mwy o berygl (gweithwyr ifanc, gweithwyr dan hyfforddiant ac ati); gweithio sifftiau; lleoliad grwpiau gwaith;
- Anghenion gweithwyr sy'n teithio, sy'n gweithio o bell ac sy'n gweithio ar eu pennau eu hunain;
- Anghenion defnyddwyr gwasanaethau, disgyblion ac aelodau'r cyhoedd;
- Cyflenwi yn achos gwyliau/absenoldeb Darparwyr Cymorth Cyntaf.

1.3 DARPARWYR CYMORTH CYNTAF

1.3.1 Lefel hyfforddiant safonol Cyngor Sir Caerfyrddin yw'r cwrs hyfforddi undydd Cymorth Cyntaf yn y Gwaith mewn Argyfwng (EFAW). Bydd yn ofynnol i'r rheiny sy'n credu bod angen lefel uwch o ddarpariaeth a hyfforddiant cymorth cyntaf yn eu gweithle/adran gynnal asesiad manwl o'r angen drwy asesu'r risg, mewn cysylltiad â'u hymgynghorydd iechyd a diogelwch, i gefnogi eu cais.

1.3.2 Gellir defnyddio'r tabl canlynol fel canllaw cyffredinol:

Categori Risg	**Y niferoedd a gyflogir**	**Nifer y Darparwyr Cymorth Cyntaf a awgrymir yn unrhyw leoliad**
Risg Isel	**1-25** **25-50** **50+** **100+**	**1 Person Penodedig** **1 EFAW** **1 EFAW** **1 EFAW fesul 50 o weithwyr**
Risg Uchel	**1-5** **5-50** **50+**	**1 Person Penodedig** **1 EFAW** **1 EFAW fesul 50 o weithwyr**
Lleoliadau Ysgol **(lle mae fframwaith Cyfnod Sylfaen y Blynyddoedd Cynnar (CSBC) yn berthnasol)**	**DDIM YN BERTHNASOL**	**Mae'n rhaid cael o leiaf un person sydd â thystysgrif cymorth cyntaf pediatrig (1 dydd) ar y safle bob amser pan fydd plant (4 oed ac iau) yn bresennol, ac ar deithiau ac ati gyda'r plant.**

1.4 OFFER CYMORTH CYNTAF

1.4.1 Nid oes rhestr orfodol o ran eitemau i'w rhoi mewn blwch cymorth cyntaf. Mae'n dibynnu ar yr hyn y mae'r asesiad yn pennu yw eich anghenion.

1.4.2 Fel canllaw, pan fydd gweithgareddau gwaith yn cynnwys peryglon isel, gall yr isafswm o ran eitemau cymorth cyntaf gynnwys:

CYNNWYS	**TAFLEN**	**RHESTR O'R CYNNWYS**	**RHWYMYN CANOLIG**	**RHWYMYN MAWR**	**RHWYMYN TRIONGLOG**	**PINNAU CAU**	**PAD LLYGAD**	**PLASTERI**	**CLYTIAU**	**TÂP GLYNU**	**MENIG NITRIL (PARAU)**	**RHWYMYN I'R BYS**	**GORCHUDD WYNEB AR GYFER DADEBRU**	**BLANCED FFOIL**	**ELI LLYGAD (250ML)**	**RHWYMYN AR GYFER LLOSG**	**SISWRN DIOGEL**	**RHWYMYN CYDFFURFIO**
MATH O OFFER																		
BACH	1	1	4	1	2	6	2	40	20	1	6	2	1	1	0	1	1	1
CANOLIG	1	1	6	2	3	12	3	60	30	1	9	3	1	2	0	2	1	2
MAWR	1	1	8	2	4	24	4	100	40	1	12	4	2	3	0	2	1	2
AR GYFER TEITHIO	1	1	1	1	1	2	0	10	4	1	1	0	1	1	1	1	1	1

1.4.3 Dylai'r asesiad anghenion cymorth cyntaf ystyried a oes angen rhagor o offer cymorth cyntaf. Dylai'r asesiad bennu, er enghraifft, a yw:

- Cemegau yn cael eu defnyddio ac a oes mesurau cymorth cyntaf penodol wedi'u nodi ar y ddalen ddata diogelwch a'r asesiad Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd;
- Llwch neu ddeunyddiau eraill yn cael eu defnyddio sy'n golygu bod angen darparu safleoedd eli llygad;
- Gwaith yn ymwneud â phethau poeth yn cael ei gyflawni ac efallai y bydd angen darparu cit llosgiadau;
- Angen pecynnau penodol ar gyfer cerbydau ac ati (argymhellir blanced ffoil fel rhan o'r pecyn)

Noder bod yn rhaid i feddyginiaeth neu eli beidio â chael eu storio mewn pecynnau cymorth cyntaf.

1.4.4 Fel arweiniad, mae'r tabl canlynol yn dangos y math o becyn Cymorth Cyntaf sy'n ofynnol i sicrhau cydymffurfiaeth yn dibynnu ar risg a nifer y gweithwyr yr effeithir arnynt.

Yn ôl eich asesiad risg, pa radd o berygl sy'n gysylltiedig â'ch gweithgareddau gwaith?	**Faint o weithwyr yr effeithir arnynt?**	**Pa offer cymorth cyntaf sydd ei angen?**
Perygl Isel	**1-25** **25-50** **50 +**	**1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle bach.** **1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle canolig.** **1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle mawr.**
Perygl Uchel	**1-5** **5-50** **50+**	**1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle bach.** **1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle canolig.** **1 pecyn cymorth cyntaf sy'n cydymffurfio ag anghenion gweithle mawr.**

1.5 ARWYDDION CYMORTH CYNTAF

1.5.1 Er mwyn sicrhau bod gweithwyr yn gwybod pwy yw'r darparwr cymorth cyntaf yn eu gweithle a lle mae'r pecyn cymorth cyntaf yn cael ei gadw, argymhellir bod arwyddion yn cael eu gosod mewn mannau priodol.

1.6 TALIADAU CYMORTH CYNTAF

1.6.1 Nid yw bellach yn bolisi Cyngor Sir Caerfyrddin i dalu darparwyr cymorth cyntaf sydd wedi cael un diwrnod o hyfforddiant. Cytunir ar daliadau ar gyfer darparwyr cymorth cyntaf sydd wedi cael 3

diwrnod o hyfforddiant gyda chymeradwyaeth Cyfarwyddwr yr Adran yn unig, yn amodol ar asesiad priodol o anghenion.

ADRAN 2:

Canllawiau Hyfforddiant Cymorth Cyntaf

2.1 HYFFORDDIANT CYMORTH CYNTAF

2.1.1 Ceir isod amlinelliad o'r cyrsiau cymorth cyntaf a chyfarwyddyd ynghylch sut i gael lle ar gwrs:

2.1.2 Cymorth Cyntaf mewn Argyfwng yn y Gwaith - Cwrs undydd

2.1.3 Bydd y cwrs undydd hwn yn rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth i ddarparwyr cymorth cyntaf a enwebwyd er mwyn darparu cymorth cyntaf sylfaenol, sy'n achub bywydau. Mae'r dystysgrif yn ddilys am dair blynedd. Argymhellir bod y darparwr cymorth cyntaf yn ymgymryd â chwrs gloywi sgiliau bob 18 mis.

2.1.4 Ymdrinnir â'r pynciau canlynol:

✓	Rheoliadau Iechyd a Diogelwch (Cymorth Cyntaf)	✓	Dadebru
✓	Rheoli digwyddiad	✓	Sioc
✓	Blaenoriaethau Cymorth Cyntaf	✓	Gwaedu
✓	Trin â rhywun sy'n anymwybodol	✓	Atafaeliadau
✓	Anafiadau cyffredin yn y gweithle	✓	Mân Anafiadau/cyflyrau afiechyd
✓	Defnyddio cyfarpar diffibrilio allanol awtomatig a rheoli trawiad ar y galon	✓	Ymdrin yn gryno ag anafiadau difrifol
✓	Tagu	✓	Pecynnau Cymorth Cyntaf
✓	Llosgiadau	✓	DRABC
✓	Archwiliad o'r corff cyfan	✓	Sioc Hypovolemic
✓	Gwaedu ar y tu allan		

2.1.5 Cymorth Cyntaf yn y Gwaith - cwrs 3 diwrnod

3.1.6 Mae'r cwrs hwn dim ond ar gael pan fydd asesiad risg neu ofynion y swydd yn nodi bod angen cymhwyster 3 diwrnod. Mae'r cwrs hwn yn cynnwys y sgiliau ymarferol sydd eu hangen ar y darparwr cymorth cyntaf yn y gweithle modern. Bydd y cwrs yn rhoi'r hyder a'r wybodaeth i chi ymdrin ag argyfyngau cymorth cyntaf mwy cymhleth. Mae'r dystysgrif hon yn ddilys am dair blynedd ac yna bydd angen i staff fynychu cwrs gloywi dau ddiwrnod.

3.1.7 Mae'r cwrs yn cynnwys yr **HOLL** faterion sydd yn y cwrs EFAW, ynghyd â gwybodaeth fwy manwl am y canlynol:

✓	Damweiniau a salwch	✓	Atafaeliadau
✓	Defnyddio pecyn cymorth cyntaf	✓	Asthma
✓	Cadw cofnodion syml	✓	Adwaith alergaidd difrifol
✓	Trin â rhywun sy'n anymwybodol	✓	Anafiadau i'r llygaid
✓	Trawiad ar y galon	✓	Lefel siwgr isel
✓	Dadebru	✓	Llewygu
✓	Sioc	✓	Yr ystum adferol
✓	Tagu, gwaedu, llosgiadau a sgaldiadau	✓	Toriadau

✓	Gwenwyno

2.1.8 Cymorth Cyntaf Pediatrig mewn Argyfwng yn y Gwaith - cwrs undydd

2.1.9 Bydd y cwrs undydd hwn yn rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth i ddarparwyr cymorth cyntaf a enwebwyd er mwyn darparu cymorth cyntaf sylfaenol, sy'n achub bywydau mewn lleoliad pediatrig (ysgolion, meithrinfeydd, crèche, Canolfannau Plant). Mae'r dystysgrif yn ddilys am dair blynedd. Argymhellir bod y darparwr cymorth cyntaf yn ymgymryd â chwrs gloywi sgiliau bob 18 mis.

2.1.10 Ymdrinnir â'r pynciau canlynol:

- Yr un materion â'r cwrs EFAW undydd.

2.1.11 Gellir trefnu hyfforddiant Cymorth Cyntaf arbenigol yn ôl yr angen gan gynnwys:

- Achub Bywyd a Dadebru wrth ymdrin ag achosion o dagu mewn Lleoliad Anableddau Dysgu
- Rhoi Midazolam Geneuol

2.1.12 Sylwch fod y cyrsiau hyn yn cael eu prynu'n allanol a bydd yr holl gostau yn cael eu hailgodi ar y gwasanaeth sy'n gofyn am y gwasanaeth

I gael rhagor o fanylion, gweler y Cynllun Dysgu a Datblygu
neu cysylltwch ag Eddie Cummings - 01267 246180